

PÁLYÁZAT
A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ
IGAZGATÓI MUNKAKÖRÉNEK
BETÖLTÉSÉRE

Máté Gábor

2010. július 6.

EZELŐTT

A pesti színházbajárók „kis ékszerdobozának” egyik utolsó előadását láthattam 1975 tavaszán, a Pinkwille-t. Pathó Istvánt katonai gyakorlóruha jelmezében egy hálóban felhúzták a levegőbe, erre emlékszem, és arra, hogy utána bezárták a Katona József Színházat, a Nemzeti Színház kamara színházát. Engem pedig felvettek a Színház- és Filmművészeti Főiskolára.

A hely szelleme

Az épületet Falus Elek és Herquet Rezső tervezte az akkori Koronaherceg utca 6. számú bérpalota udvarára, szecessziós stílusban. Itt működött a Modern Színpad (1916-1917), A Belvárosi Színház (1917- 1951), a Nemzeti Színház kamara színháza már Katona József Színház néven (1951-1982).

A Modern Színpad Bárdos Artúr vezetésével költözött az épületbe. 1917-ben kapott engedélyt egész estés darabok játzására, és felvette a Belvárosi Színház nevet. Bárdos Artúr színházvezetését tudatos műsorpolitika kísérte. Igényes irodalmi törekvéseket meghonosító színházi ember volt, aki többször utazott külföldre, hogy figyelemmel kísérje az európai színházak műsorait. A második világháború utánig háromszor is vezette a színházat. A közbülső időszakokban többek között Heltai Jenő és Lengyel Menyhért is volt itt igazgató. 1940-ben csődbe ment, és a világháború végéig hradómoziként üzemelt. Az államosítás után Simon Zsuzsa, később Szendrő Ferenc kapott igazgatói megbízatást.

A színházat 1975 és 1981 között Siklós Mária és Fehérvári Sándorné tervei alapján átépítették. A szecessziós század eleji díszítések, páholyok helyére plüssel borított beton került, és kényelmes nézőtéri székek.. A forgószínpadot szerencsére meghagyták, a színpadot azonban alábetonozták megszüntetve ezáltal a színpadi süllyesztők lehetőségét. Zsinórpádlás kialakítására pedig a belső udvari beékeltség miatt nem volt lehetőség. Ugyanezen okok miatt oldalszínpad sincs, ezek a körülmények valamennyi színházi alkotó munkáját megnehezítik.

A színpad és a nézőtér viszonya azonban feltétlen nyeresége az átépítésnek. (Igaz, hogy a portálfalak megszüntetése már a két új színház vezető Székely és Zsámbéki utasítása alapján történt meg.) Intim színházi tér jött létre, melyben a színészek természetes hangon, szinte a nézők „lábai előtt” játszhatnak.

A születés

A mai Katona József Színház 1982-es születése szerencsés pillanatban történt. Politikai játszmák eredményeképpen (Pozsgay utolsó napjai a kultuszminiszteri poszton), a lágyuló szocializmus, az akkori Nemzeti Színház belső ziláltsága, az épület - mely 1951-től a Nemzeti Színház kamara színháza volt - befejeződő rekonstrukciója révén jöhetett létre a Katona. (Székely és Zsámbéki kérvényezte a

„Belvárosi Színház” elnevezést, ezt az akkori városvezetés elutasította. Ma a volt Filmmúzeum helyén létesült üzleti színház viseli Bárdos Artúr színházának nevét.)

Fontos megjegyezni, hogy a magyarországi szocializmusban a színházaknak kitüntetett társadalmi szerepük volt, de végig a politika kontrollálta, kénye-kedve szerint változtatta a társulatok összetételét, igazgatóinak leváltását ill. kinevezését. A Katona létrejötté egyfajta csoda volt akkoriban. Új színház született, ráadásul az alkotók egymást választották. A választás döntő szempontja a tehetségen kívül az egész színházért, és a készülő produkciókért való munkálkodás képessége volt, a közös mentalitás, etika és ízlés. Az alapító tagok nagy része a Nemzeti Színházból válogatódott. A közel évtizedes törekvésekben egymást már kipróbált „régikaposvári és szolnoki” színészekből, és a „régik Nemzeti” együttes tevékenykedésre kész tagjaiból, vagyis egy markáns középgenerációból az ország legjobb színészei együttese szerződött a Katonába. Csatlakozott Major Tamás és Gobbi Hilda is, akiknek neve addig a Nemzeti Színházzal fonódott össze. Továbbá az ország kevés jó rendezője közül a három legkiválóbb került egy színházba: Ascher Tamás, Székely Gábor és Zsámbéki Gábor.

1983. január 1-jétől a Katona József színház önálló művészeti intézménnyé vált, amelynek igazgatója Székely Gábor, művészeti vezetője pedig Zsámbéki Gábor lett.

Huszonhét évad

Az önálló Katona József Színház első bemutatója Csehov A Manó című drámája volt, Zsámbéki Gábor rendezésében. A Katona József Színház igazgatója 1989-től, Székely Gábor kiválása óta Zsámbéki Gábor.

A színház 1990-ben alapító tagja lett a Giorgio Strehler elnökleve alatt megalakult, az európai művészsínházakat tömörítő, párizsi székhelyű Európai Színházak Uniójának. A Katona – kiválásáig - az Unió egyik legaktívabb tagja volt, ez áttételesen az egész magyar színházi élet számára hasznot hozott, különösen mikor 1996 és 2002 között Zsámbéki Gábor volt az Unió elnöke, hiszen kétszer rendezett az Unió Budapesten fesztivált, s a fiatal színészek, rendezők, díszlettervezők részt vehettek az Unió workshopjain. Ebben az időszakban az uniós színházak közül a Katona volt az egyetlen, mely minden alkalommal részt vett az évenként különböző európai városokban megrendezett fesztiválokon. A Katona jelenleg a Mitos21 nemzetközi színházi csoportosulás egyik alapítója.

Kezdetől a színház tagja Bán János, Bodnár Erika, Kun Vilmos, Máthé Erzs, Olsavszky Éva, Szacsavay László, Szirtes Ági, Ujlaki Dénes színész; Hoffmann Éva kelléktárvezető, Horváth Józsefné nézőtéri felügyelő, Kádár Istvánné főkönyvelő, és Zsámbéki Gábor rendező, igazgató.

Halottjai: Major Tamás, Gobbi Hilda, Gelley Kornél, Ronyecz Mária, Horváth József, Vajda László, Balkay Géza színészek. Fodor Géza dramaturg, Belány Kati fodrász.

A színház eddig összesen 188 bemutatót tartott. 1991-ben saját előadásként a Hamlettel új játszóhelyet, a **Kamrát** avattuk, művészi céljaink minél differenciáltabb megvalósítására. A névadó

Básti Juli volt. A **Sufni** - a Katona alagsorában kialakított harmadik játszóhely - 2003-2004-ben nyílt meg. Ennek elnevezése hozzám fűződik.

A színház előadásait összesen harmincnyolc rendező állította színpadra, közülük hét külföldi. Az Író színháza című felolvasóest-sorozat 1993-ban Kornis Mihállyal indult, azóta a Kamra színpadán megfordult Darvasi László, Esterházy Péter, Garaczi László, Kertész Imre, Kukorelly Endre, Márton László, Nádas Péter, Nádasdy Ádám, Parti Nagy Lajos, Petri György, Spiró György, Tandori Dezső, Várady Szabolcs és Závada Pál.

Közel tíz évig ment a színház előadásai közül az Übű király, és a Három nővér. Több mint tíz éve műsoron van a Portugál, és az Elnöknök. A legtöbbet játszott szerző William Shakespeare - tizenegy drámáját mutattuk be. Csehovtól ötöt, Molière-től hármat, Spiró Györgytől szintén hármat. A színház 1985-ben utazott először külföldi turnéra. Nem csak az olyan európai fővárosokban játszottunk, mint Párizs, London, Berlin, Róma, Madrid, Helsinki, Moszkva, hanem olyan távoli helyeken is, ahol korábban Magyarországról, és a magyar színjátszásról egyáltalán nem vagy csak keveset hallottak: Caracas, Bogota, Hong Kong, Szöul, Mexico City, Montevideo, Sidney. 1985 óta 2009. végéig 159 utazásunk volt, a világ 39 országának 88 városában jártunk 54 különböző produkciókkal.

A Katona József Színház külföldi elismerései:

BITEF-nagydíj Belgrád

1987 Három nővér (Ascher Tamás)

1989 A revizor (Zsámbéki Gábor)

Kritikusok díja

Edinburgh

1993 Az estély (Bozsik Yvette)

1996 Két portré, A csodálatos mandarin (Bozsik Yvette)

Szarajevó

2005 Ledarálnakeltűnem (Bodó Viktor)

Pirandello-díj

Agrigento

1996 Ma este improvizálunk (Ascher Tamás)

A legjobb idegen nyelvű előadás díja

Caracas-Bogota

1990 Három nővér (Ascher Tamás), A revizor (Zsámbéki Gábor)

Párizs

1990 Übű király (Zsámbéki Gábor)

1990 Platonov (Ascher Tamás)

A legjobb előadás díja

Fiume

2002 Bakkhánsnők (Zsótér Sándor)

Szarajevó

2004 Ivanov (Ascher Tamás)

Rijeka

2007 Ledarálnakeltűntem (Bodó Viktor)

A legjobb színész díja

Toruń

2006 Ledarálnakeltűntem (Keresztes Tamás)

Rijeka

2007 Ledarálnakeltűntem (Keresztes Tamás)

A legjobb díszlet díja

Torun

2006 Ledarálnakeltüntem (Bagossy Levente)

Rijeka

2007 Ledarálnakeltüntem (Bagossy Levente)

A legjobb jelmez díja

Rijeka

2007 Ledarálnakeltüntem (Berzsenyi Krisztina)

A legjobb rendezés díja

Szarajevó

2004 Ivanov (Ascher Tamás)

2005 Ledarálnakeltüntem (Bodó Viktor)

Torun

2006 Ledarálnakeltüntem (Bodó Viktor)

Fesztivál-nagydíj

Torun

2002 Kés a tyúkban (Gothár Péter)

2003 Top Dogs (Bagossy László)

Szarajevó

2005 Ledarálnakeltüntem (Bodó Viktor)

Torun

2006 Fesztivál 2. díj Ledarálnakeltüntem (Bodó Viktor)

Arany Maszk díj Nemzetek Színházának Fesztiválja

Moszkva

2008 Ivanov (Ascher Tamás)

A külföldi kritikák a Katona különlegességét elsősorban az egységes társulati munkában fedezték fel, hogy európai színpadokon ritkán látni ennyi kiváló színészt még a legkisebb szerepekben is. Rendszeresen kiemelik a rendezők színészvezetését. A nyers, őszinte, élő játéktípust. A pontosságot, a szerzők iránti alázatot. Hogy a teatralitást sosem a rutinszerűség vagy az önkényes rendezői elképzelés diktálja.

A Katona József Színház hagyománya és jelenlegi megjelenése szerint realista színház, de fontosnak tartjuk az olyan művek bemutatását is, melyek megkövetelik az újfajta, modern színházi nyelv használatát, hogy a játéktípusunk minél nyitottabb és bőségebb legyen. Színházi elképzeléseink közül a legfontosabb, hogy a színháznak reagálnia kell a társadalom állapotára. A Katona olyan színház, amelyik hatni akar környezetére, szembesíteni akarja egyéni nehézségeivel, tudatosítani akarja nézőiben a társadalmi fejlődés problémáit. Mindenkor elutasítjuk a kommersz darabok előadását. Fontosnak tartjuk az irodalmi igényességet, a klasszikus drámák fordításainak kiválasztását, ha kell újrafordítását.

Világossá tettük, hogy a szakmai fejlődés minden politikai és gazdasági helyzettől függetlenül kötelességünk az általunk rossz állapotúnak érzett magyar színházi életben.

2010-ben a Katona József Színház a 28. évadját kezdi meg. Visszatekintve egyértelmű, és látható, az egyedülálló sikereken túl a Zsámbéki Gábor által vezetett színház legelvitathatatlanabb érdeme a szellemiség megőrzése. Művészi hatékonyságának állandósága. Természetes kiválások ugyan megrázták a színházat – jelentős alkotók halála, Székely lemondása '89-ben, vezető művészek távozása: Básti, Cserhalmi, Sinkó, Udvaros, az új Nemzeti is elszerződött néhány színészt – , mégis újra tudott épülni a társulat, jelenleg erőteljes fiatal tehetségek érkezésével új korszak vette kezdetét, ennek kiépítésében már főrendezőként már én is tevékenyen résztvettem.

Példa nélküli, ahogy Zsámbéki az általa vezetett színházban maga köré gyűjtötte a jelentős rendezőket. Már korábban kaposvári időszakában is jellemezte, hogy odaszerződtette szakmájának legkiválóbbjait, ezt a gyakorlatot folytatta a Katonában. Ascher végig munkatársa maradt, Gothár Péter folyamatosan itt dolgozik, és fedelet adott Bozsik Yvette-nek, hogy megvalósíthassa egyedi táncszínházi produkcióit, színpadi formát talált Sárty László zeneszerzői és zenepedagógusi tevékenységéhez. Ráadásul olyan jelentős tehetségű színházrendezőket igyekezett a Katonához kötni, mint Schilling Árpád és Bodó Viktor. Nem mellékes, hogy a két fiatal rendező először a Katonával jelentkezett külföldi fesztiválokon, vendégjátékokon, majd ezeknek következményeként saját társulataiknak szerezhettek európai hírnevet.

Leírható, hogy akik ma jelentős alkotóknak számítanak, azok a mai napig a Katona közönségét használják, azaz Budapesten a Katona kinevelt közönsége és azok gyermekei járnak azokba a színházakba, ahol lényegében a régi Katonások, vagy a Katonából elszármazott szakemberek csinálják

a színházal. Ezt a fajta színházi munkát, a színházi morált nagyon sokan Zsámbéki Gáboréktól tanulták.

Magyarországi Díjak:

A manó

Színikritikusok Díja 1982/83 Legjobb rendezés (Zsámbéki Gábor)

Színikritikusok Díja 1982/83 Legjobb női mellékszereplő (Csonka Ibolya)

Stílusgyakorlat

Színikritikusok Díja 1982/83 Különdíj

Menekülés

Színikritikusok Díja 1983/84 Legjobb előadás

Színikritikusok Díja 1983/84 Legjobb férfi alakítás (Cserhalmi György)

Az ember, az állat és az erény

Színikritikusok Díja 1984/85 Legjobb női mellékszereplő (Bodnár Erika)

Az utolsó pohár

Színikritikusok Díja 1984/85 Legjobb férfi mellékszereplő (Végvári Tamás)

Három nővér

Színikritikusok Díja 1985/86 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Színikritikusok Díja 1985/86 Legjobb nő alakítás (Básti Juli)

Színikritikusok Díja 1985/86 Legjobb jelmeztervező (Szakács Györgyi)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb jelmeztervező (Szakács Györgyi)

Coriolanus

Színikritikusok Díja 1985/86 Legjobb férfi alakítás (Cserhalmi György)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb férfi alakítás (Cserhalmi György)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb férfi mellékszereplő (Balkay Géza)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Országos Színházi Találkozó 1986 Legjobb műhely (Katona József Színház)

Galócza

Színikritikusok Díja 1985/86 Legjobb női alakítás (Básti Juli)

Csirkefej

Színikritikusok Díja 1986/87 Legjobb rendezés (Zsámbéki Gábor)

Színikritikusok Díja 1986/87 Legjobb női mellékszereplő (Csomós Mari)

Színikritikusok Díja 1986/87 Legjobb férfi mellékszereplő (Varga Zoltán)

Országos Színházi Találkozó 1987 Legjobb rendezés (Zsámbéki Gábor)

Országos Színházi Találkozó 1987 Legjobb női alakítás (Gobbi Hilda)

Országos Színházi Találkozó 1987 Legjobb női mellékszereplő (Csomós Mari)

Országos Színházi Találkozó 1987 Legjobb férfi mellékszereplő (Varga Zoltán)

Országos Színházi Találkozó 1987 Legjobb dramaturg (Fodor Géza)

Három lány kéken

Színkritikusok Díja 1986/87 Legjobb női alakítás (Udvaros Dorottya)

Színkritikusok Díja 1986/87 Legjobb jelmeztervező (Szakács Györgyi)

Catullus

Színkritikusok Díja 1986/87 Legjobb női alakítás (Udvaros Dorottya)

Színkritikusok Díja 1986/87 Legjobb díszlettervező (Antal Csaba)

Mizantróp

Színkritikusok Díja 1988/89 Legjobb rendezés (Székely Gábor)

Kutyaszív

Színkritikusok Díja 1988/89 Legjobb férfi alakítás (Balkay Géza)

Platonov

Színkritikusok Díja 1989/90 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Színkritikusok Díja 1989/90 Legjobb díszlettervező (Antal Csaba)

Színkritikusok Díja 1989/90 Legjobb jelmeztervező (több munkájáért) (Szakács Györgyi)

Lulu

Országos Színházi Találkozó 1990 Legjobb női alakítás (Udvaros Dorottya)

Országos Színházi Találkozó 1990 Legjobb dramaturg (Fodor Géza)

A titkos elragadtatás

Színkritikusok Díja 1990/91 Legjobb díszlettervező (Antal Csaba)

Katharina Blum

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb női alakítás (Básti Juli)

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb női mellékszereplő (Lázár Kati)

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb díszlettervező (Khell Zsolt)

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb jelmeztervező (több munkájáért) (Szakács Györgyi)

Országos Színházi Találkozó 1993 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Országos Színházi Találkozó 1993 Legjobb díszlettervező (Khell Zsolt)

A kezdet vége

Színkritikusok Díja 1991/92 Legjobb női mellékszereplő (Lázár Kati)

Akárki

Színkritikusok Díja 1992/93 Legjobb női alakítás (Csákányi Eszter)

Színkritikusok Díja 1992/93 Legjobb női epizódszereplő (Soós Edit)

Müller táncosai

Színkritikusok Díja 1992/93 Legjobb női epizódszereplő (Bertalan Ágnes)

A Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 1993 Legjobb rendezés (Máté Gábor)

Ma este improvizálunk

Színkritikusok Díja 1993/94 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Színkritikusok Díja 1993/94 Legjobb férfi mellékszereplő (Haumann Péter)

Mauzóleum

Színikritikusok Díja 1995/96 Legjobb jelmez (Szakács Györgyi)

Színikritikusok Díja 1995/96 Legjobb új magyar dráma (Parti Nagy Lajos)

Színikritikusok Díja 1995/96 Legjobb társulati munka (Katona József Színház)

Elnöknők

Színikritikusok Díja 1996/97 Legjobb jelmez (Szakács Györgyi)

Országos Színházi Találkozó 1997 Legjobb női alakítás díja (Csákányi Eszter, Pogány Judit, Szirtes Ági)

Országos Színházi Találkozó 1997 Legjobb díszlet (Khell Zsolt)

Az eltört korsó

Színikritikusok Díja 1996/97 Legjobb férfi alakítás (Haumann Péter)

Országos Színházi Találkozó 1997 Legjobb férfi alakítás (Haumann Péter)

Országos Színházi Találkozó 1997 Legjobb díszlet (Khell Csörsz)

Művészet

Színikritikusok Díja 1996/97 Legjobb díszlet (Khell Zsolt)

A csendestárs

Színikritikusok Díja 1996/97 Legjobb díszlet (Khell Zsolt)

Portugál

Színikritikusok Díja 1998/99 Legjobb női mellékszereplő (Szirtes Ági)

Színikritikusok Díja 1998/99 Legjobb férfi mellékszereplő (Varga Zoltán)

VIDOR Fesztivál 2007 Dottore-díj Legjobb előadás

VIDOR Fesztivál 2007 Smeraldina - díj –legjobb női epizódszereplő (Szirtes Ági)

VIDOR Fesztivál 2007 Brighella-díj –legjobb férfi epizódszereplő (Varga Zoltán)

Talizmán

Színikritikusok Díja 2000/01 Legjobb szórakoztató előadás

Színikritikusok Díja 2000/01 Legjobb női mellékszereplő (Fullajtár Andrea)

Színikritikusok Díja 2000/01 Legjobb férfi mellékszereplő: Fekete Ernő

Szent György és a sárkány

Színikritikusok Díja 2001/02 Legjobb előadás

Színikritikusok Díja 2001/02 Legjobb női főszereplő (Töröcsik Mari)

Színikritikusok Díja 2001/02 Legjobb díszlet (Khell Csörsz)

POSZT 2002 Legjobb női főszereplő (Töröcsik Mari)

POSZT 2002 Legjobb díszlet (Khell Csörsz)

POSZT 2002 Legjobb jelmez (Szakács Györgyi)

POSZT 2002 MASZK Országos Színészegyesület színész zsűri Legjobb 30 év alatti színész (Nagy Ervin)

Top Dogs

Színikritikusok Díja 2001/02 Legígéretesebb pályakezdő (Rezes Judit)

POSZT 2003 Legjobb előadás (Bagossy László)

Idióta

POSZT 2003 Legjobb férfi főszereplő (Fekete Ernő)

POSZT 2003 Legjobb férfi epizódszereplő (Haumann Péter)

POSZT 2003 Legjobb jelmez (Füzér Anni)

Színkritikusok Díja 2002/03 Legjobb férfi főszereplő (Fekete Ernő)

Koccanás

Színkritikusok Díja 2003/2004 Legjobb új magyar dráma (Spiró György)

Ivanov

POSZT 2004 Legjobb díszlet (Khell Zsolt)

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2004 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2004 Legjobb férfi alakítás (Bézerédi Zoltán)

Fekete tej

POSZT 2004 MASZK Országos Színészegyesület színész zsűri díja Legjobb nő alakítás (Szandner Anna)

Ledarálnakeltőntem

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb díszlet (Bagossy Levente)

Színkritikusok Díja 2004/05 Legígéretebb pályakezdő (Keresztes Tamás)

POSZT 2005 Legjobb rendezés: Bodó Viktor,

POSZT 2005 Legjobb előadás,

POSZT 2005 Legjobb díszlet: Bagossy Levente

POSZT 2005 Pesti Műsor díja a legjobb 30 év alatti színésznek (Keresztes Tamás)

Médeia

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb rendezés (Zsámbéki Gábor),

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb előadás

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb női főszereplő (Fullajtár Andrea)

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb férfi mellékszereplő (Máté Gábor)

POSZT 2005 MASZK Országos Színészegyesület Színész Zsűri Legjobb női főszereplő (Fullajtár Andrea)

POSZT 2005 Legjobb férfi epizódszereplő (Máté Gábor) (Szakmai zsűri és MASZK Országos Színészegyesület Színész zsűri)

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2005 Legjobb női színész (Fullajtár Andrea)

Így él a világ

Színkritikusok Díja 2004/05 Legjobb jelmeztervező (Szakács Györgyi)

Troilus és Cressida

Színkritikusok Díja 2005/06 Legjobb előadás

Színkritikusok Díja 2005/06 Legjobb rendezés (Silviu Purcarete)

Színkritikusok Díja 2005/06 Legjobb díszlet-jelmez (Helmut Stürmer)

POSZT 2006 Legjobb díszlet-jelmez (Helmut Stürmer)

POSZT 2006 Pesti Műsor Díja a legjobb 30 év alatti színésznek (Hajduk Károly)

Kazamaták

Színikritikusok Díja 2005/06 Legjobb új magyar dráma (Pap András - Térey János)

Trakhiszi nők

Színikritikusok Díja 2006/07 Legjobb rendezés (Gothár Péter)

Színikritikusok Díja 2006/07 Legjobb díszlet (Gothár Péter)

Színikritikusok Díja 2006/07 Legjobb női főszereplő (Ónodi Eszter)

A karnevál utolsó éjszakája

Színikritikusok díja 2006/07 Legjobb előadás

Színikritikusok díja 2006/07 Legjobb női mellékszereplő (Fullajtár Andrea)

Színikritikusok díja 2006/07 Legjobb jelmez (Szakács Györgyi)

POSZT 2007 Legjobb rendezés (Zsámbéki Gábor)

POSZT 2007 Legjobb díszlet (Khell Csörsz)

POSZT 2007 Legjobb női epizódszereplő (Fullajtár Andrea)

POSZT 2007 Baranya Megyei Önkormányzat Különdíja (Máthé Erzsi)

POSZT 2007 MASZK Országos Színészegyesület színész zsűri díja Legjobb női alakítás (Jordán Adél)

A vadkacsa

Színikritikusok Díja 2006/07 Legígéretesebb pályakezdő (megosztva) (Simkó Katalin)

Notóriusok sorozat

Színikritikusok Díja 2007/08 Különdíj

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2008 Különdíj

Barbárok:

Színikritikusok Díja 2008/09 Legígéretesebb pályakezdő (Tenki Réka)

POSZT 2009 Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

POSZT 2009 Legjobb díszlet (Khell Zsolt)

POSZT 2009 Legjobb 30 év alatti színésznő (Tenki Réka) (a Fidelio Est díja)

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2009. Legjobb rendezés (Ascher Tamás)

Fővárosi Önkormányzat Színházi Díja 2009. Legjobb női alakítás (Ónodi Eszter)

Éhség

Színikritikusok Díja 2008/09 Legjobb férfi főszereplő (megosztva) Hajduk Károly

A hős és a csokoládékatona

VIDOR FESZTIVÁL 2009 Smeraldina - díj (Pálmai Anna)

VIDOR FESZTIVÁL 2009 I Musicanti- díj (Monori András- Várady Szabolcs)

A pályázó a Katonában

Én 1980-tól 1987-ig a kaposvári Csiky Gergely Színháznál voltam szerződésben. Tehát a nagy kiválasztásban, amikor a Katona szerveződött, még nem lehettem ott. Azt az eufóriát, amit (tudható) átéltek a többiek, én csak messziről figyeltem. De nem irigykedtem, mert jól éreztem magam Kaposvárott, ám ugyanakkor világos volt számomra, hogyha feljövök a fővárosba, akkor csakis a Katona válthatja ki nálam a Kaposvár-érzést. 1987-ben Székely Gábor hívására vendégként felléptem Füst Milán Catullusának címszerepében. Első szerződöttetett tagként itt töltött évadom az 1987-1988-as, olyan szerepekben, mint az igazi revizor Gogol: A revizor c. darabjában, és Horch Canetti Esküvőjében, továbbá átvettem szerepet a Galóczában és a Coriolanusban. Első rendezésem a Katonában Ramon del Valle-Inclan: Lárifári hadnagy felszarvazása volt az 1990-1991-es évadban.

2001 óta vagyok a színház főrendezője.

Azóta a társulat belső munkája tekintetében lényeges volt a Sufni megnyitása, melyet azért hoztunk létre, hogy bemutató kényszer nélkül dolgozhassanak színészeink, bevállalva az esetleges kudarccokat. Továbbá az ilyen munkában fontos volt még a fiatal színészek továbbképzése, nevelése – melyek az én kinevezésemtől váltak rendszeressé –, évente induló tréningekkel. A fiatal színészek beszéd-, fizikai-, és zenei kurzusokon vettek részt. Kiderült, hogy az ezeken folyó munkát érdemes megmutatni, ebben a sorozatban jöttek létre olyan előadások, mint: Sárty László: *Remek hang a futkosásban*; Uray Péter: *Véred íze*; a Zsámbéki rendezte *Gilgames*; és végül az én vezetésemmel a *Mi ez a hang?* vagyis a *Dzsesztetés*.

Színházunk 25 éves születésnapjára pedig elkészítettük a Notóriusok c. sorozatunkat, mely a magyarországi színházi múltat, és közelmúltat és egy előadás erejéig a jelent is bemutatta, a magyar színháztörténet néhány jellemző, küzdelmes, és sokszor elkészerítő momentumát próbáltuk megidézni „dokumentarista” előadások formájában.

A jelenlegi társulattól 13 színészt taníthattam a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, ebből négy színész az általam vezetett osztályból került az együtteshez.

Zsámbéki Gábor a következő ciklusra nem kívánta megpályázni a színház igazgatói székét. Kaposvári éveit is beszámítva 40 évig volt színházi vezető – főrendező, vezető rendező, művészeti vezető, igazgató – megszakítás nélkül.

A Zsámbéki Gábor által létrehozott értéket szeretném megőrizni, és lehetőségeim szerint új utak keresésével, új szakmai kérdések megválaszolásával tovább erősíteni.

EZUTÁN

Van, hogy színészként próbálok, játszom, van, hogy rendezőként vezetem a próbát, este pedig valamelyik műsoron levő előadásomat igyekszem kontrollálni. Vagyis szinte egész nap bent vagyok a színházban, ahogyan pályám első éveiben Kaposváron is ez volt a természetes. Számomra a színház mit sem veszített fontosságából. Az sem változott, amit a színház alapvető szerepéről, feladatáról gondolok. A főiskolán a tanárain többsége azok közé tartozott, akik a 70-es évek végéig a kaposvári és a szolnoki színházban tevékenykedtek, és az idősebb generációból is olyanok tanítottak, mint Major Tamás vagy Nádasdy Kálmán, akik sokban nagyon hasonlóan gondolkoztak, mint Székely és Babarczy. Tőlük tanultam mindazt, ami nekem a színházban azóta is a legalapvetőbb: érzékenyen reagálni a mindennapi történésekre, a körülöttünk zajló folyamatokra. Nyilván a szocializmus, és az azt követő rendszerváltozás is erősen odahatott, hogy a korosztályom megtanulja: a színháznak, ha fontos akar maradni, igaznak kell lennie. Ez pedig rendszertől függetlenül így van; sosem szeretnék és nem is tudnék olyan színházat csinálni, amely eltávolodik az úgynevezett való élettől. A kizárólag esztétizáló, csak a formára figyelő színház hidegen hagy. Én azok közé a színházcsinálók közé tartozom, és színházi mestereim is ebbe a körbe tartoztak, tartoznak, akik úgy gondolták, úgy gondolják, hogy a színháznak alapvető feladata a társadalmi változásokra reagálni. A színház jelenidejűségét fenntartani.

Írom ezt annak ellenére, hogy a körülöttünk zajló társadalmi folyamatok nem kedveznek az effajta színházcsinálásnak. A színház kitüntetett szerepe megszűnt. Kimondható, hogy társadalmi igény alig mutatkozik. Feltehető a kérdés, létezik-e a magyar társadalomban olyan igény, hogy meghatározódjék-e a színház értelme, hasznos volta?

Látható, hogy társadalmi igény a magasabb keresetre, magasabb nyugdíjra, általános jólétre van. Itt tartunk.

Minden nap tapasztaljuk, hogy az emberek szívesen költik a pénzüket a színházra, ha a nézőtérén nevethetnek. Gondtalanul. Ha a nevetés nem gondtalan, máris érezni lehet, hogy az igény megcsappan. Ha pedig a színház kulturális értékek mentén határozza meg a műsorpolitikáját, a közönség – egy igen szűk réteget leszámítva – megvonja a bizalmát a színházról. Leegyszerűsítve tehát úgy fogalmazható meg a válasz: a többség azt szeretné, ha a színházak zenés játékokat, operetteket, musicaleket, és vígjátékokat játszanának.

Az utóbbi években ennek az igényromlásnak egyik oka a politikai helyzet. Az emberek csalódottak. Kiábrándultak a politikából. Az élet minden szintjén feszültség érezhető. A pénzükért nem gondolkodni, esetleg szellemi „munkát végezni” szeretnének, hanem épp ezeket elfelejteni. Kevés a hiteles közsínház és alternatív társulat, ahol alapos, végiggondolt munka folyik, olyan koncepcióval, aminek bármi módon köze van korunkhoz, és az igazi emberi viszonyokhoz. Ha végignézzük a

fővárosi és vidéki színházak műsorát, évadtervét, elenyésző kivételtől eltekintve mély provincializmus és gondolatatlanság, igénytelenség, szakmaiatlanság a jellemző.

Visszahat a színházra a kereskedelmi televíziók túlzott térnyerése, az ezekben megjelenő színészek leegyszerűsített játékmódja, amelyek könnyű befogadást igényelnek. Minden mélységet, emberábrázolást nélkülöző teleregények befolyásolják a nézői attitűdöt és rettenetes, vacakul szinkronizált, rosszul játszott filmek rontják a befogadó készséget. Az emberek nem ismernek rá az életükre, saját problémáikra, mivel konzerv formában kapják a tévéből a vagonszámra vásárolt sorozatokat. Így természetesen a celebeket tekintik színészeknek és ennek megfelelően sokszor ők játszanak bizonyos szerepeket üzleti szerveződésszerű tévéműsorokban. A néző naponta ezzel találkozik az otthonában, és ezt várja el a színházakban is.

Magyarországon a színházi alapfizetés sem elég az átlagos életvitelhez. A színészek számára a népszerűséget adó, ráadásul anyagilag jól fizető tévéjátékok eltűntek, nincs már hová loholni. A rádióban alig adódik munka. A szinkronstúdiók ugyan öntik a filmeket, de a számlálhatatlan szinkron színészképzőből árad az olcsó munkaerő. Minimális a filmezési lehetőség. A színészeknek szinte az az egy állandó munkalehetőség maradt, hogy különböző színházakban játszhatnak, az anyaszínházukon kívül valahol máshol is felléphetnek. Ettől a színházbajárónak az az érzése, mintha egy hatalmas bazárban lenne, és mindenhol ugyanazt a portékát árulnák az árusok. Emellett gyatra minőségű teendőket találni: műsorvezetés igénytelen reggeleken, az ország felkeltése bugyuta televíziós játékokkal. Főzőcskézés, házaspár verseny, gerincproblémákat kiküszöbölő ágybetétek hitelessé tétele. Színész társalgókban komoly elemzések folynak egy-egy reklám milyenségéről, magunknak is azt igyekszünk bizonygatni, hogy ezen munkák elvállalása nem jár semmiféle művészi következménnyel. Pedig: átformálja a közönség színészeiről kialakított képét. Az effajta feladatok gyakorisága miatt úgy változik meg a színészi eszköztára, hogy közben észre sem veszi. Végül már annyi önigazolásra van szüksége, hogy a személyisége is megváltozik, torzul. Pedig eredetileg épp a személyisége tette azzá a színésszé, akit a szakma és a nézők elfogadtak.

Változtatások

Ahhoz, hogy ebben a helyzetben minőségünket meg tudjuk őrizni, szándékom szerint néhány változást kell megvalósítanunk.

Ezek főbb pontjai:

- új dramaturgia
- a műsorrend rugalmassá tétele
- új közönség bevonása
- kortárs magyar szerzők kinevelése
- jelenlét a hazai kulturális életben
- a műsorterv irányzatának megváltoztatása
- a külföldi kapcsolatok workshopokkal való megerősítése
- marketinges, pr-os szakember felvétele
- online értékesítés tovább fejlesztése
- az előcsarnok átalakítása
- a munkatársak mozgásterének újragondolása

Dramaturgia

Először is új dramaturgiát kell kialakítani. Fodor Géza halála óta a vezető dramaturg megtalálása alapkérdés. Az Ő szellemiségét pótolni lehetetlenség. Éppen ezért Török Tamara - aki mára az egyetlen dramaturgia a színháznak – mellé még egy széleslátókörű, több nyelvet beszélő, gyakorlott munkatársat kell találni, továbbá próba fél évekre a Színművészeti Egyetemről több hallgatót hívni, és ha valamelyikük munkálkodása beválik, a színházunkhoz kötni.

(Megnéztem a magyar színházaknak mindig is mintát adó német nyelvű színházak dramaturgiáját, felépítését, nos ezekben a színházakban sokkal több dramaturg dolgozik, mint általában nálunk. Különösen most, hogy ennyire kiürült a dramaturgia. Íme: a kölni Schauspielhaus-ban 5 dramaturg, 5 vendég, és 2 asszisztens. A berlini Deutsches Theater-ben 4 dramaturg, és 2 asszisztens, 1 nemzetközi dramaturg, és 2 még egyetemista. A grazi Schauspielhaus-ban 4 dramaturg, 2 vendég, és 4 színházi pedagógus, sorolhatnám.)

Műsorrend

Zsámbéki Gábor az utóbbi időben a nagyszínpadon és a Kamrában is megpróbálta a repertoáron lévő darabok számát csökkenteni. Ideálisnak tartotta mindkét játszóhelyen a hat produkciót. Ezt persze különböző – főleg egyeztetési – okokból nem sikerült optimalizálni. A legfőbb probléma a két játszóhely közti egyeztetés, hiszen a bemutatott darabok párban vannak. És, ha az egyik lekerül, nem

minden esetben találni hozzá újabb párt. Elképzelésem szerint mozgékonyabbá kell tenni a repertoárt, a bemutatandó színművek nem csak egy, hanem több a másik helyen játszottal kell egyezzenek. Sőt a kevésbé foglalkoztatott színészekkel az évadon belül újabb darabot szeretnék próbáltatni, meghívott fiatal rendezővel, hogy alkalomadtán szükség szerint be tudjuk tölteni az ily módon keletkezett lyukakat a műsortervben. Ez kifelé és befelé is jót tenne, a társulatban a szerepvágyakat jobban ki tudjuk elégíteni, a színházunkat pártoló közönségnek pedig izgalmas és váratlan meglepetésekkel szolgálhatnánk.

Egyébként sem árt a színházat mozgékonyrá tenni. A társulat fő ereje most a fiatal színészeink rendkívüli kreativitása. A rólunk kialakult kép sokszor egy magát biztonságban tudó, profi együttesé. Ugyanakkor művészeink újabb és újabb izgalmas, külső, alternatív kísérletekben vesznek részt. Így sokszor máshol látszanak eredeti tehetségűnek, a Katonában pedig rutinosnak, holott ugyanarról az emberről van szó. Ezért tervezem külső előadások létrehozását eredeti, akár nem klasszikus színházi helyszíneken. A fiatal színészek Katonán belüli jelenlétének erősítését, kreativitásuk kihasználását alapkérdésnek tartom. Hogy a társulati energiák házon belül szabaduljanak föl. Ne máshol akarjanak, hanem itt. A Sufni-t, harmadik játszóhelyünket épp ezért indítottuk be a 2003/04-es évadban.

Ugyanitt szeretnék egy a társulat tagjait bemutató sorozatot kezdeni, ezzel is tárgyva a közönséggel való közvetlen kapcsolatunkat.

Közönség

Érzékeljük, hogy a közönségünk idősödik. Régen a nyolcvanas, kilencvenes években a Katona közönsége fiatalokból állt, ez a korosztály egyrészt öregebb lett, másrészt különböző okokból kevésbé jár színházba. Vagy nem engedheti meg magának, vagy az élet elsodorta, a túl sok munka, egyéb. Vannak információink, hogy a családalapítás is „elvonja” a színházbajárástól az embereket, ezért szerveztünk gyerekvigyázást vasárnaponként, mikor alkalmanként délután 5-kor kezdjük az előadásokat. Ezt a későbbiekben is szorgalmazni fogjuk.

Az újfajta színházbajáró típus nem a Katona régi törzsközönségének gyermeke. Az a réteg mely a rendszerváltozás óta meggazdagodott nem ilyen színházra vágyik. És az se mondható el, hogy az iskola színházra nevelné a tizenéveseket. Talán maguk a tanárok sem gondolják úgy, hogy fontos terület a színház. Az Örkény Színház igazgatója a tavalyi évben 250 iskolának küldött ki programajánlatot, ebből hat jelentkezett vissza egy igenlő válasszal. Le kell mondanunk arról az arisztokratikus kényelemről, amelyhez a szocializmus szoktatott minket, és amelyet megöröklött az általunk nevelt színházi generáció. Ki kell mennünk az épületből, nekünk magunknak kell a kapcsolatot megteremteni a fiatalokkal, becsábítani őket a színházba. Olyan kis személyzetű darabokkal, melyek egy erős, de egyszerűsített rendezői forma mellett (díszlet nélkül, közel hétköznapi ruhákban, kevés kellékkel) eljátszható iskolai közegben, osztálytermekben vagy aulákban, egyéb közösségi terekben. Előadás után pedig beszélgetni a látottakról dramaturg vagy

drámapedagógus bevonásával. (Ebben a „projektben” próbálhatnánk ki fiatal rendezőket, akiknek kiáltó a hiánya színházunkban.)

Szerzők

Feltétlenül szükséges egy vagy több fiatal drámaíró jelenléte a társulatban. Tehetséges, darabírássra hajlamos írókkal való foglalkozás, több kortárs darab színházban való „felnevelése” nemcsak a szokásos dramaturgiai munkával, miszerint az új dráma körül bábáskodó színházi alkalmazott rájja a fülét az illető írónak, aminek eredményeképpen sikerül kipréselni belőle néhány dialógust. Ne adj’ isten egy rossz színdarabot! Meggyőződésem, hogy ezen még megíratlan darabok sikere egy színházi alkotói közegben könnyebben megvalósulhat.

Jelenlét

Növelni szeretném az olyan rendezvények számát, amik szintén a fiatalok felé nyitnak. Amilyen az előző években Budapest Bár c. produkció meghívása volt, vagy az A38 as hajóval való kooperáció is, mely szintén a fiatal közönség (a színházba nem járó közönség) becsábítását célozta meg. Jobban kellene integrálódni a hazai fesztiválekbe is, kifejezetten arra készülő produkciókkal (egyrészt magas művészeti fesztiválok pl. Tavaszi, Őszi Fesztivál stb., másrészt kifejezetten fiataloknak szóló fesztiválok pl. Volt, Sziget, Szegedi Ifjúsági Napok, EFOTT).

Műsorterv

A műsortervre vonatkozó kérdést a pályázat kiírásakor legfeljebb körülbelül lehet megválaszolni. Most, pályázatom írásakor 2010. júliusa van, a műsorterv a 2011/2012-es szezonra vonatkozik. Felelősen csak irányokat lehet megszabni. 2010. őszén alapos dramaturgiai munkákkal előkészíteni, 2011. januárjában megtervezni. Gyorsan változó világban élünk. Ami ma érvényes gondolatnak tűnik, az holnapra időszerűtlennek mutatkozhat. Egy leírt műsorterv csak arra jó, hogy el lehessen tőle térni. Mégis szeretnék tendenciákat érzékeltetni a Katona múltjából. Milyen műsorterv a vonzó számomra. Hangsúlyozom, hogy nem az évadok sikerességéről írok, hanem irányvonalakról, egyéb szempontokból nem ezeket az évadokat emelném ki a színház történetéből.

Nagyszínpad: 1996/97:

Shakespeare: Szeget szeggel

Klasszikus mű mai értelmezése.

Brecht –Weill- Csákányi est

Egy színész és egy rendező több évtizedes együttműködésének színpadra fogalmazása.

Sárga tapéta

Bozsik Yvette munkája, mely nemcsak táncosokkal, hanem prózai színészek bevonásával készül.

H. von Kleist: Az eltört korsó

Megkerülhetetlen klasszikus szerző egyik legismertebb darabjának korszerű színpadra állítása.

Y. Reza: Művészet

Háromszereplős, kortárs nyugati szerző darabja, amely az európai színpadokon jelentős sikert aratott.

A. Königsmark: Agyó kedvesem

Egy érzékeny tehetségű film- és színházrendező erőteljes, a színházi nyelvet tágító komédia rendezése.

Nem mellékes, hogy ebben az évadban a színház valamennyi rendezője dolgozott a nagyszínpadon.

Például az 1991/92-os évad a Kamrában:

Shakespeare: Hamlet

Tehát egy klasszikus dráma stúdiószerű körülmények között.

Halász Péter: A kínai

Erős tehetségű rendező, színházi ember eredeti gondolkodású, különleges, valóban stúdiószínházba illő kísérlete – különös tekintettel személyiségének meghatározó hatása a társulat későbbi életére.

H. Böll: Katharina Blum elvesztett tisztessége

Jelentős irodalmi mű színpadi adaptációja, mely égető társadalmi problémával foglalkozik.

Vagy az 1995/96-os évad a Kamrában:

Parti Nagy Lajos: Mauzóleum

Kortárs magyar szerző műve, melyet ráadásul a színházunkban eltöltött ösztöndíj alatt írt.

Odüsszeusz: egy állomás

A színház egy színészének színpadi kísérlete – az ilyen próbálkozásokból született később Vajdai Vilmos TÁP Színháza.

Csak beljebb Jancsikám

A társulat egy színészének irodalmi összeállítása, és kollektív munkája egy másik színésszel. Ez a produkció később utaztatható is volt.

Halász: Pillanatragasztó

Egy színházunkba visszatérő alkotó újabb kísérlete.

W. Schwab: Elnöknők

Kortárs osztrák szerző alkotása magas színvonalú rendezésben, három színésznő csodálatos összjátékával.

A Katona eddig is elemi feladatának tartotta a szakmai egyidejűséget a kortárs nyugati színházakkal. Ma már a színházak szívesen foglalkoznak olyan a jelenkort izgató témákkal, amelynek színpadi megvalósításához nincs feltétlenül szükség a szó hagyományos értelmében vett megírt színdarabokra. Elég, ha csak a közelmúlt Budapesten is látható előadásaira gondolunk. (Hermanis: A csend hangjai;

Perceval: A Kennedy család igaz története; Marx: A tőke, I. kötet – Rimini Protokoll és a Düsseldorfer Schauspielhaus előadása.) Magam is egyéb helyeken (Ódry Színpad, Gárdonyi Géza Színház, Zsámbéki Színházi bázis) szívesen fordulok rendhagyó „színművek” felé, a Katonában leginkább a Mi ez a hang (Dzsesztetés) c. előadásommal jeleztem ezirányú elkötelezettségemet.

Várható, hogy a következő évadokban újfajta dramaturgiájú, régebben még epikusnak hívott drámákat is keresünk. A színház egyre új formákat kutató, érzékelhető, hogy a színházba járó közönség sem feltétlen kíváncsi az unalomig játszott klasszikusok újra fogalmazására. Kitaró munkával meg kell találnunk azokat a főleg a múlt, és a közelmúlt magyar irodalmi alkotásait, melyek alkalmasak lehetnek színházi megvalósításra.

Már a 2010/11-es évad előkészítésekor is felmerült Jókai Mór: A jövő század regényé-nek adaptációja. Tárgyalni kezdtünk Závada Pállal egy Móricz regény, a Kivilágos kivirradtig-nak színpadra alkalmazásáról.

Az újfajta színpadi epika sorába illeszkedne Tom Murphy, író színpadi szerző: Last Days of a Reluctant Tyrant magyarra még nem fordított darabja, melyet Szaltikov-Scsedrin: A Galavljov-család c. prózai remekéből készített. Foglalkozunk a Magyarországon is megjelent északi író Hjalmar Söderbergnek Doktor Glas című regényének adaptációjával.

A társulat

A Katona József Színház fő ereje eddig is a társulat volt. Előadásainkban még a legapróbb mellékszerepeket is rendkívüli ábrázolóerővel rendelkező színészek alakítják. Úgy működnek, mint egy zenekar, mely egységes hangzást teremt. Ennek háttérében a rendezők munkájának összehangolása áll, és az odafigyelés, hogy a műsorterv kialakításánál minden színészünk lehetőleg évadonként jelentős feladatot kapjon.

A társulat mai összetétele hasonlítható a kezdetekhez. Harminckettő szerződötett színészünk van. A Katona mostani gárdája hallatlanul impulzív és erőteljes, izgalmas és jó összetételű, nyilvánvaló, hogy nagy változást nem tervezek. Elképzelhető egy negyvenöt és hatvan év közötti férfiszínész szerződötése. Egy-két az egyetemről kikerülő fiatal szerződötése várható még, amennyiben biztosítottak látszik a következő években is a szerepeltetésük.

Külföldi kapcsolatok

A Katona nemzetközi kapcsolataiban a '90-es évek eleje óta meghatározó szerepet tölt be, hogy tagja lett a Giorgio Strehler által alapított Európai Színházi Uniónak. A szervezetből történő kilépése után alapítója lett a Mitos21 nevű nemzetközi színházi szakmai szervezetnek. A színház elsősorban továbbra is ezen a szervezeten keresztül fejtené ki nemzetközi aktivitását. Terveink között szerepel külföldi színészek részére workshopok megrendezése - természetesen a Katona társulatának

közreműködésével -, a dramaturgok folyamatos konzultációjának segítése, szervezése (ez rendkívül fontos a kortárs színpadi irodalom nyomon követéséhez), valamint a készülő produkcióinkhoz kapcsolódóan a külföldi partnerek, szakemberek bevonásával konzultációk megrendezésére. Ez utóbbira elsősorban akkor kerülne sor, amikor több a MitoS21 több tagszínháza is ugyanannak a darabnak bemutatására készülne közel egy időben.

A minden évben megrendezésre kerülő, külföldi színházi szakembereknek, újságíróknak tartott ún. bemutató hetünket is meg kívánjuk újítani, a következő évadtól kezdve elsősorban valamilyen tematika mentén haladnának ezek, s az előadásokon kívül fontos szerepet kapnának az azokkal egy időben zajló megbeszélések, szakmai előadások. Ugyanennek szellemében az idén ősszel először szeretnénk az Örkény Színházzal és a Nemzeti Színházzal közösen egy kisebb nemzetközi showcase-t szervezni, amikor egy hétfőre alkalmával a Budapestre meghívott külföldi fesztivál igazgatók, színházvezetők a három színház előadásait tekintenék meg. Ez rendkívül fontos kezdeményezés és mindenképpen szeretnénk folytatni.

A nemzetközi gazdasági válság hatása rendkívül érzékenyen érintette a kulturális területet itthon és külföldön egyaránt. Ennek hatására érezhetően csökkennek a nemzetközi meghívások, vendéjátékok és a fesztiválok kínálatai. A Katonának feltétlenül meg kell találnia azokat a lehetőségeket, hogy egy külföldi vendéjáték esetén ne csak meghívott, hanem akár kezdeményező, koprodukciós partner is legyen (erre az OKM mobilitási programjának segítségével lehet lehetőség). Ugyanígy ki kell lépni a nemzetközi színházi piacra, s ott meg kell próbálnunk új kapcsolatokat építeni. Nemzetközi referenstünk egyik fontos feladata kell legyen a jövőben az új lehetőségek felkutatása.

Gazdálkodás - ügyvezetés

Rövid történeti áttekintés

A kilencvenes évek eleje színházunkban: folyamatosan romló gazdasági körülmények, állandó áremelkedések, KAMRA megnyitása megfelelő fenntartói támogatásnövekedés nélkül, támogatás elvonása. Mindezek hatására a színház likviditási gondokkal küzdött. 1994 második felétől szigorú költségta-
karékosági intézkedéseket kellett bevezetni. Ilyenek a repertoáron tartott produkciók számának drasztikus csökkentése, új produkciók bekerülési költségeinek csökkentése, előadás nélküli napok bevezetése, megszüntettük a műszak éjszakai túlmunkáját, világítás nélküli próbákat tartottunk, vagyis a művész munka feltételeit rontottuk 1995-től kezdődően lett újra lehetőség a gazdasági és művészeti helyzet javítására (elsősorban szponzori szerződések révén), a kényszerintézkedéseket lassan feloldottuk.

Természetesen továbbra is folyamatos gazdasági számításokkal, gazdaságossági számításokkal, állandósult takarékoság mellett, de javuló körülmények között folyhatott a művészi munka. A következő mélypont 2004-ben volt. Az Áfa törvény változása, a művészeti támogatás csökkenése

olyan mértékű kiesést jelentett, hogy a szigorú racionalizálási intézkedések mellett is szükség volt többlettámogatás igénylésére.

Azóta, egészen 2009-ig likviditási gondok nélkül, de szigorú takarékoskodás mellett működött a Katona. 2009 év második felében javult kiemelkedően a helyzetünk. A 2004-2005. évi áfa visszatérítést megkaptuk és életbe lépett az előadóművészeti törvény is.

Intézményi bevételek

Legfontosabb bevételi forrásunk az önkormányzati támogatás (53,8%). 2009-ben az eredeti támogatási előirányzat 452.620 e Ft volt, 2010-ben 425.904 e Ft. Közgyűlési határozat alapján ehhez az összeghez a képzett céltartalékból még 60.000 e Ft-ot kap a színház. Azt gondolom, hogy a működés folyamatosságához megfelelő lenne, ha ez a támogatási összeg az elkövetkező években az infláció mértékével megegyezően emelkedne. Azonban fontos itt megemlíteni, hogy a Fővárosi Önkormányzat feladata, hogy a Katona és az ahhoz hasonló művész színházak működését kiemelten támogassa.

Jegybevételünk a teljes bevétel 29,2%-a. Székhelyi előadásszámunk több mint 300, melyhez továbbra is 100% feletti kihasználtság párosul. A Katonában lényegesen több előadást, magasabb kihasználtsággal, számottevően magasabb áron eladni nem lehet. Ennek több oka is van: egyrészt a romló gazdasági körülmények, a színház művészi arculata, a közönségünk összetétele, valamint az a folyamatos törekvésünk, hogy senkit ne zárjunk ki a színházlátogatás lehetőségéből.

évad	Katona	Kamra	Sufni
2005/2006	2600-900,-	2600-1000,-	1500-1000,-
2006/2007	3000-1000,-	3000-1000,-	1600-1200,-
2007/2008	3500-1200,-	3500-1200,-	2500-1200,-
2008/2009	3900-1900,-	3900-1200,-	2500-1200,-
2009/2010	3900-1900	3900-1200,-	2500-1200,-

A jegyárak 2008 ősze óta nem emelkedtek, illetve komolyabb kedvezmény-rendszert is bevezetettünk: 25%-os kedvezménnyel jöhetnek a Katonába a diákok, pedagógusok és a nyugdíjasok is. Adunk csoportos kedvezményt, ill. az előadás előtt last minute jegyet lehet vásárolni.

Az új támogatási rendszerről

2009. márciusában lépett hatályba az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvény (2008. évi XCIX. számú törvény). A törvény az intézmények előadás és bemutató száma szerint kategóriákat határoz meg. A Katona József Színház I. kategóriába való regisztrációja megtörtént.

Az Európai Bizottság jóváhagyása után, a törvény hatására a társasági adó törvény is módosult. Az Előadó-művészeti Irodánál nyilvántartott intézményeket támogató cégek az adomány összegét levonhatják adóalapjukból, illetve ezzel az összeggel adójukat csökkenthetik. A színház jegybevételeinek 80%-ig fogadhat ilyen adományt.

Ez a tavalyi számokkal számolva mintegy 100 milliós többletbevételt jelentene. A színháznak meg kell tennie mindent annak érdekében, hogy a legteljesebb mértékben tudja ezt a lehetőséget kihasználni. Fontosnak tartom, hogy az adományozókat a színház maga kutassa fel, lépjen velük kapcsolatba és ne ügynökségen keresztül.

Az adomány összegéből nem vállalhatunk tartós kötelezettséget, ebből az utóbbi években elmaradó fejlesztéseket, felújításokat finanszíroznánk.

Fontosnak tartanám, hogy a fizetőnézőszám utáni támogatás elosztását valamilyen módon kompenzálja az önkormányzat a kisebb befogadóképességű, művészszínházi profillal rendelkező színházak esetében, mivel ezeknél a fizetőnézőszám eleve nem versenyezhet a nagyobb, kereskedelmi profilú színházakéval, s mint azt már korábban is említettem a fenntartó egyik igen fontos feladata az ilyen színházak támogatása a kereskedelmiekkel szemben.

A színház minden évben igen sok pályázatot nyert, továbbra is mindent elkövetnénk, hogy ezen az úton is további forrásokat vonhassunk be a gazdálkodásba.

Az összkiadáson belül jelenleg igen alacsony a produkciókra (bemutatók és repertoár darabok) fordított összeg aránya: 12 %, de azért ez már az elmúlt időszakban is négy százalékponttal javult. A támogatásból és a jegybevételeiből ezen az arányon nem lehet változtatni, de az adományokból mindenképpen többet kellene előadásainkra fordítani.

Foglalkoztatás

A Katonában jelenleg 89 fő közalkalmazott dolgozik: a teljes művészeti állomány, a vezetőség, gazdasági hivatal, gondnokság és a színpadi műszak egy része. Egyes terek azonban teljes egészében vállalkozói szerződés alapján látják el feladatukat. Ezeket a szerződéseket közbeszerzési pályázatok útján kötötte meg a színház.

Marketing, PR

A Katona József Színházban az elmúlt 10 év alatt jelentős fejlődésen ment át a marketing- és a PR-területe. Az eltelt időszakban fokozatosan növekedett a megjelenések száma és fajtái, valamint egyre inkább igyekezett a színház azon, hogy a premierekhez kapcsolódóan minél több csatornán keresztül hírként is eljussanak a Katonában zajló események az érdeklődőkhöz. Ma már elengedhetetlen, hogy egy kulturális intézmény folyamatosan és intenzíven kínálja szolgáltatásait, termékeit potenciális

nézőinek. A budapesti kulturális élet nyitottsága és sokszínűsége mellett a Katona sem állhat meg a mostani szinten, hanem folyamatosan fejleszteni kell a különböző kommunikációs csatornákat. A hagyományos írott és elektronikus médiában való megjelenések mellett erősíteni kívánjuk az on-line megjelenéseket és a különböző közösségi portálokon (facebook, iwiw, twitter) történő kommunikációt is.

A többi színházhoz hasonlóan eddig ezeket a feladatokat más munkakörökben már itt dolgozó munkatársak látták el, azonban nyilvánvaló, hogy a feladatok még professzionálisabb ellátása önálló munkaköröket követel magának. Az önállóan dolgozó marketinges és PR-os kollégák felvétele elengedhetetlen feltétele annak, hogy céljainkat megvalósíthassuk.

Jegyértékesítés

A Katonában a színház függetlenné válásával egyidős, azaz lassan harminc éves a pártolói tagság rendszere. Természetesen az elmúlt időszakban is már jelentős változáson ment át az intézmény, előbb a szimpla jegyelővételi jogosultság mellett kedvezményeket is nyújtott a színház a tagoknak, majd részben az on-line értékesítési rendszerbe integráltuk a tagok vásárlási módjait. Elkerülhetetlen, hogy az egész rendszer a közeljövőben megújításra kerüljön, s a pártoló tagság rendszere valójában a színház egyfajta támogatói körévé válhasson. Elképzelésünk szerint a rendszer a jövőben több szintűvé válna, s az elővásárlási jogosultság mellett a tagdíj nagyságától függően különböző előnyöket nyújtana az abba belépőknek. Az új forma olyan új munkatárs alkalmazását teszi szükségessé, aki a hagyományos értékesítői munka mellett folyamatosan ápolja a kapcsolatot a pártoló tagok és a színház között, a pártolói tagoknak biztosított eseményeket megszervezi, s azokat koordinálja. Korábban a pártolótagsággal kapcsolatos ügyintézés a szervezés vezetőjére hárult, azonban az új munkatárs belépésével az ő energiáinak jelentős része szabadulhatna fel, amit sokkal inkább az új értékesítési csatornák kiépítésére, működtetésére fordíthatna.

Az On-line értékesítést 2001-ben vezettük be a Katonában, az első öt évben az ilyen módon értékesített jegyek a teljes eladás 5 %-át tették ki. 2005-ben, az évad kezdetekor egy, a színház website-ját népszerűsítő kampányhoz kapcsolódóan igyekeztünk az internetes értékesítést is népszerűsíteni. Ennek hatására az eladásnak ez a formája jelentősen megerősödött, a honlapunkon és az Interticket honlapján keresztül értékesített jegyek a teljes eladás 10 %-át tették ki. Mivel a hagyományos bizományos értékesítés egyre inkább csökken, s az ilyen módon értékesített jegyek az összes eladásból egyre kisebb arányt tesznek ki, ezért 2009 tavaszán újabb kampányt indítottunk az On-line értékesítés erősítésére: az így megvásárolt és otthon kinyomtatott jegyeket kedvezményesen biztosítjuk az ügyfeleknek. Ez rendkívül sikeres kezdeményezésünk volt és mára az előadásainkra megvásárolt jegyek 25 %-át teszi ki ez a fajta értékesítés. Természetesen ezt tovább kívánjuk fokozni, s emelett azt szeretnénk elérni, hogy egy új, elsősorban a fiatalabbak közül kikerülő bizományos értékesítéssel foglalkozó külső szervezői hálózatot tudjunk a Katona állandó látogatói között kiépíteni.

Az előcsarnok felújítása

A XX. század második felében Nyugat-Európában egyre inkább közösségi térré váltak a színházak. Berlinben, vagy Párizsban a belvárosban található színházak közönségforgalmi területei egész nap nyitva állnak, az arra járók nemcsak jegyvásárlásra térnek be, hanem egy kávéra, vagy az ott található könyvesboltba vásárolni. Elektronikus kapcsolatot létesíteni bárkivel a világhálón. A Katona Budapesten ehhez hasonló fantasztikus elhelyezkedéssel rendelkezik, amely a belvárosi főutca projekt révén tovább erősödött a közelmúltban. Elképzelésünk szerint új közönségünknek új forgalmi teret nyitnánk, s abban bízunk, hogy ennek hatására olyanok is betérnek, nézőinkké válnak, akik korábban csak elsétáltak az épület előtt. 2011 nyarán a Katona egész előcsarnoka hatalmas átalakításon esne át, amelynek keretén belül az utcaszinten és a pincénkben lévő, a közönség kiszolgálását ellátó részek gyakorlatilag helyet cserélnének. A ruhatárat a pincébe költöztetnénk, a büfé pedig felköltöznék. A ruhatár elköltöztetésével nyert hatalmas területen, a jegypénztár elmozdításával egy olyan egybefüggő területet nyernénk, ahol bőven lenne lehetőségünk egy kávézó, egy bolt és a jegyértékesítő pontok kialakítására. Jelenleg a felmérés, előkészítés szakaszában tartunk, a megvalósításhoz 2010 őszén meghívásos tervpályázatot hirdetnénk, amelyen a beérkező pályaműveket a színház igazgatója, ügyvezető igazgatója, főrendezője, egy díszlettervező és egy általunk felkért építész bírálnák el. Az átalakítás költségeit pedig oly módon kívánjuk előteremteni, hogy a kávézó üzemeltetését minimum 5 évre elnyerő bérlo állná azokat. Természetesen a megfelelő időben, ennek részleteit a fenntartónkkal, a Fővárosi Önkormányzat megfelelő képviselőivel is egyeztetni fogjuk.

Vezető munkatársak

Főrendező: Ascher Tamás. A Katona megalakulása óta meghatározó egyénisége a színháznak, az emblemikus Három nővér rendezője, a Platonov Odeon (Párizs)beli bemutató alkotója, az Ivanov egyedülálló sikerét is neki köszönheti a színház. Ascher Tamással 1979 óta dolgozom együtt. Rendszeresen játszom előadásáiban. A régi bp-i Nemzeti Színházban, Kaposváron és a Katona József Színházban. Zalaszentgróton egymás mellett dolgoztunk a workshopokon. A Színház- és Filmművészeti Egyetemen egymást kiegészítve dolgozunk együtt.

Mattyasovszky-Zsolnay Bence, egyik első főrendezői tevékenységem az ő pályázatának szóbeli meghallgatása volt, azóta ő a színház ügyvezető igazgatója. Elhivatott színházi munkás, a színházi ügyvitel és szervezés egyedülállóan szakavatott ismerője.

Dely Katalin, Zsámbéki Gábor mellett 1994 óta ő a gazdasági igazgató. Biztonságosan bonyolítja a színház finansziális ügyeit, a fokozódó nehézségek közepette, összhangban az ügyvezető igazgatónkkal.

A jövő műsorterveiben, a színház töretlen szellemi vonulatában, külföldi kapcsolatainkban Zsámbéki Gábor jelenlétére, rendezői munkájára, műveltségére, tapasztalatára, és tájékozottságára nagyban számítok.

Végül

Elvárom, hogy nem csak a színház vezető munkatársai, hanem a színészek, műszaki munkások, a fővilágosítótól, hangosítóinkig továbbra is valamennyien a Katona művészi hitvallását tekintsek fő feladatuknak, minden egyéb munkájukat a mi színházunk érdekeinek rendeljék alá, ugyanakkor házon belül nagyobb kreativitásra adok lehetőséget mindenkinek, hogy munkájával, ötleteivel tovább növelje a Katona presztízst, a társulati létezés határozott igenlését. Újrafogalmazását.

Tapasztaltam, hogy a főváros nem biztosította minden esetben a nyugodt művészi munkát. Holott egy magára valamit adó városnak, pláne fővárosnak elemi kötelessége a magas fokú szellemi munka pártolása. Egy ilyen kaliberű színház támogatása, a kulturális élet színvonala kihat a város, az ország mentális állapotára. Különösen a mai körülmények között, amikor minden a társulatok megléte ellen szól, amikor az országban a munkának nincs becsülete. Amikor a szakmák leromlanak, megszűnnek, saját színházi szakmánk romlik, a Katonában egy minden eddiginél szerteágazóbb tehetségű társulat munkálkodik. Ez a közösség mintát és példát is adhat környezetének.

Vágyam, hogy az általam eddig szomorúan tapasztalt gyakorlat, a városvezetőkhez történő rendszeres bejárás az életben maradás kijárásáért a múlté lesz. Találkozásaink a nézőtéren válnak rendszeressé. Magától értetődően válik el a sokoldalú művészi munka a kommersztől. Ezt a főváros megbecsüli! És ennek kézzelfogható jelét is adja! Ennek folyományaként világos és egyértelmű lesz a gazdasági háttér, az éves költségvetés nem a nyár elején körvonalmazódik, a szabályozás pedig nem lesz annyira rapszódikus, hogy újabb és újabb kötéltańc-szerű ügyeskedéssel tartható csak fenn a színház működése.

Remélem, hogy a szakmai bizottság és a fenntartó kedvezően bírálja el pályázatomat, ezzel lehetőséget biztosít, hogy a Katona József Színház alkotói közössége együtt maradjon, rendezői és színészei továbbra is jelentős szereplői lehessenek Budapest, és remélhetőleg Európa kulturális életének.

2010. július 6.

Máté Gábor

Máté Gábor

(Budapest, 1955. április 29.)

1973-1975	Magyar Rádió Ifjúsági Osztályának munkatársa
1976-1980	Színház- és Filmművészeti Főiskola – színművész diploma
1980-1987	a Kaposvári Csiky Gergely Színház tagja
1987-től	a Katona József Színház tagja
1993-tól	a Színház- és Filmművészeti Egyetemen színészi játékot tanít
1995-1999	Horvai István mellett színészosztályt vezet
1998	a Színházi Főtanszakon egyetemi adjunktusi kinevezést kap
1999-2003	indítja első önálló osztályát
2001	Summa Cum Laude minősítéssel Doctor of Liberal Arts (DLA) fokozatot szerez
2001	a Katona József Színház főrendezője
2002	a Színházi Főtanszak főtanszakvezető-helyettese
2002	a Színház- és Filmművészeti Egyetem Egyetemi Tanácsának választott tagja
2003	indítja következő színészosztályát
2006	a Színházi Főtanszakon egyetemi docensi kinevezést kap
2007	a Színházi Főtanszakon egyetemi tanári kinevezést kap
2007	indítja következő színészosztályát
2007	a Színház- és Filmművészeti Egyetem rektorhelyettese

Díjak

1984. Jászai Mari-díj

1985. KISZ-díj

1989. Filmszemle díja

1990. Filmkritikusok díja

1995. Hangjátékrendezői-díj

1996. Filmkritikusok díja

1999. Fővárosi színházi díj

1999. Vastaps-díj

2000. A színházi találkozó legjobb rendezés díja

2001. Vastaps-díj

2001. Színikritikusok díja

2003. Vastaps-díj

2003. **Érdemes Művész**

2004. Vastaps-díj

2004. Színikritikusok díja

2005. POSZT – szakmai zsűri díja

2005. POSZT – MASZK Országos Színészegyesület színész zsűrijének díja

2005. Színikritikusok díja

2006. Vastaps-díj

2007. Vastaps-díj

2008. Vastaps-díj

2009. Kossuth-díj

Alkotói Lista

Színházi szerepek

Beckett: *Szöveg és zene*

1978. Ódry Színpad, rendező: Ács János

Ivo Bresan: *Paraszt Hamlet* (Hamlet)

1979. Balatonboglár, rendező: Babarczy László

Molière: *A tudós nők* (Vadius)

1980. Ódry Színpad, rendező: Major Tamás

Voskovec-Werich: *A nehéz Barbara* (első zsoldos)

1980. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Gazdag Gyula

Thomas Middleton: *Átváltozások* (Alsemero)

1980. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Shakespeare: *Szentivánéji álom* (Lysander)

1980. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Dennis Scott: *Sir Gawain és a Zöld Lovag* (Zöld Lovag)

1980. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Lengyel Pál

Victor Hugo: *A királyasszony lovagja* (Don Cezar de Bazán)

1981. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Babarczy László

Robert Thomas: *Szegény Dániel* (A férj)

1981. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Koltai Róbert

Bulgakov: *Bíborsziget*

1981. Szolnoki Szigligeti Színház, rendező: Babarczy László

Turgenyev: *Egy hónap falun* (Beljajev)

1981. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ascher Tamás

Peter Weiss: *Marat/Sade* (Kikiáltó)

1981. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Szomory Dezső: *Hermelin* (Pálfi Tibor)

1982. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Gothár Péter

Illyés Gyula: *A kegyenc* (Heracleus)

1982. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Babarczy László

Gogol: *A revizor* (Hlesztakov)

1982. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Gothár Péter

Jean Genet: *A balkon* (küldött)

1983. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Katajev: *A Werther már megírták* (Gyima)

1983. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Gothár Péter

Müller Péter: *Búcsúelőadás* (August Bárió)

1983. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Garas Dezső

Shakespeare: *Hamlet, dán királyfi* (Hamlet)

1984. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ascher Tamás

Spiró György: *A kert* (János)

1984. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Babarczy László

Bulgakov: *A Mester és Margarita* (Afranius, rendőr)

1984. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ascher Tamás

Csehov: *Cseresznyés kert* (Tromifov)

1984. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ascher Tamás

Weöres Sándor: *A kétfejű fenevad* (Bornemissza Ambrus)

1985. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Babarczy László

Euripidész: *Alkésztisz* (Admetosz)

1985. Balatonboglár, rendező: Ascher Tamás

Szabó György: *Kun László* (Kun László)

1985. Gyulai Várszínház, rendező: Ács János

Eugene Ionesco: *A kopasz énekesnő* (Mr. Martin)

1986. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ascher Tamás

Kornis Mihály: *Kozma* (Kozma)

1986. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Jakobi Viktor: *Leányvásár* (Harrison)

1986. Kaposvári Csiky Gergely Színház, rendező: Ács János

Füst Milán: *Catullus* (Catullus)

1987. Katona József Színház, rendező: Székely Gábor

Gogol: *A revizor* (Revizor)

1987. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Canetti: *Esküvő* (Horch)

1988. Katona József Színház, rendező: Vladimír Strnisko

Molière: *A mizantróp* (Philinte)

1988. Katona József Színház, rendező: Székely Gábor

Bulgakov: *Kutyaszív* (Bormentál)

1989. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Eörsi István: *Jolán és a férfiak* (Iván)

1989. Gyulai Várszínház - Játékszín, rendező: Ács János

Kós Károly: *István király* (István)

1989. Kőszegi Várszínház, rendező: Merő Béla

Wedekind: *Lulu* (Eduard Schwartz)

1990. Katona József Színház, rendező: Ács János

Csehov: *Platonov* (Trileckij)

1990. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Sütő András: *Káin és Ábel* (Káin)

1990. Kőszegi Várszínház, rendező: Merő Béla

Brecht: *Turandot* (Munka Du, Strichelő Tui, Százados, Orvos)

1990. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Shakespeare: *Hamlet* (Claudius)

1991. Katona József Színház, Kamra, rendező: Zsámbéki Gábor

Spiró György: *Kőszegők* (Jurisics)

1991. Kőszegi Várszínház, rendező: Merő Béla

Szegény Dezső

(Önálló est Kosztolányi Dezsőről)

1992. Katona József Színház, Kamra

Halász Péter: *A kínai* (Rendező)

1992. Katona József Színház, Kamra, rendező: Halász Péter

Bölli-Bereményi: *Katharina Blum elvesztett tisztessége* (Hach)

1992. Katona József Színház, Kamra, rendező: Ascher Tamás

Ravaszdi és Szerencsés

1992. Kőszegi Várszínház, rendező: Merő Béla

Ödön von Horváth: *Hit, remény, szeretet* (A gyászszalagos báró)

1993. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Halász Péter: *Önbizalom* (Sarconi, Kalauz, Buszsofőr)

1993. Katona József Színház, Kamra, rendező: Halász Péter

Shakespeare: *Julius Caesar* (Brutus)

1994. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Pirandello: *Ma este improvizálunk* (Rendező)

1994. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Shakespeare: *Szentivánéji álom* (Oberon)

1994. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Esterházy Péter: *Kelj föl, te szemét, itt a kibontakozás...*

1995. Katona József Színház, rendező: Végvári Tamás

Kleist: *Az eltört korsó* (Walter)

1996. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Koenigsmark: *Agyó, kedvesem!* (Hules)

1997. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Tom Stoppard: *Árkádia* (Bernard Nightingale)

1998. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Caragiale: *Az elveszett levél* (Stefan Tipatescu)

1998. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Shakespeare: *A vihar* (Antonio)

1999. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Molière: *Tartuffe* (Cléante)

2000. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Brecht-Weill: *Koldusopera* (Bicska Maxi)

2001. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Henrik Ibsen: *Hedda Gabler* (Jörgen Tesman)

2002. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Euripidész: *Bakchánszók* (Pentheusz)

2002. Katona József Színház, Kamra, rendező: Zsótér Sándor

Kleist: *A bosszú* (Jeromos)

2003. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Ionesco: *A kopasz énekesnő* (Mr. Smith)

2003. Madách Kamara Színház, rendező: Ascher Tamás

Spiró György: *Koccanás* (Koccanó)

2004. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Csehov: *Ivanov* (Sabelszkij gróf)

2004. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Petr Zelenka: *Hétköznapi örökök* (Jiří)

2005. Katona József Színház, Kamra, rendező: Gothár Péter

Forgách András: *A kulcs* (Báty)

2005. Katona József Színház, Kamra, rendező: Ascher Tamás

Térey János – Papp András: *Kazamaták* (Pócs Péter)

2006. Katona József Színház, rendező: Gothár Péter

Ibsen: *A vadkacsa* (Werle)

2007. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Goldoni: *A karnevál utolsó éjszakája* (Mommolo)

2007. Katona József Színház, rendező: Zsámbéki Gábor

Ödön Von Horváth: *Mit csinál a kongresszus?* (Főtitkár)

2007. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Az emberek veszedelmes közelségében (Révai József)

2007. Katona József Színház, Kamra, rendező: Zsámbéki Gábor

Becsés testüket se hanyagolják el (Bárdos Arthur)

2008. Katona József Színház, Sufni, rendező: Bezerédi Zoltán

Gorkij: *Barbárok* (Ciganov)

2008. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Marivaux: *A szerelem diadala* (Hermokratész)

2010. Katona József Színház, rendező: Ascher Tamás

Színházi rendezések

Wittlinger: *Ismeri ön a Tejutat?*

1982. Kaposvári Csiky Gergely Színház, Stúdiószínpad

Enquist: *A tribádok éjszakája*

1983. Kaposvári Csiky Gergely Színház, Stúdiószínpad

Brecht: *A nevelő*

1985. Kaposvári Csiky Gergely Színház

Romains: *Knock*

1986. Kaposvári Csiky Gergely Színház, Latinka Sándor Művelődési Ház

Russel: *Shirley Valentine*

1990. Dominó Színpad

Valle-Inclán: *Lárfári hadnagy felszarvazása*

1991. Katona József Színház

Németh Ákos: *Müller táncosai*

1993. Katona József Színház, Kamra

Parti Nagy Lajos: *Ibusár megállóhely*

1993. Ódry Színpad

Friel: *Pogánytánc*

1993. Katona József Színház

Stoppard: *Rosencrantz és Guildenstern halott*

1994. Katona József Színház, Kamra

Örkény István: *A kudarcról lesz szó*

1994. Ódry Színpad, Stúdiószínpad

Parti Nagy Lajos: *Mauzóleum*

1995. Katona József Színház, Kamra

Szomory Dezső: *Hermelin*

1996. Vígszínház

Shakespeare: *Szeget szeggel*

1996. Katona József Színház

Garaczi László: *Prédáles*

1997. Katona József Színház, Kamra

Feydeau: *Hagyjál békén!*

1997. Ódry Színpad

Örkény István: *Kulcskeresők*

1998. Katona József Színház

Jeles András: *Szenvedéstörténet*

1998. Katona József Színház, Kamra

Shakespeare: *Sok hűhó semmiért*

1998. Ódry Színpad

Lőrinczy Attila: *Balta a fejbe*

1998. Katona József Színház, Kamra

Krúdy Gyula-Fráter Zoltán: *Szindbád kertje*

1999. Óbudai Társaskör

Botho Strauss: *A viszontlátás trilógiája*

1999. Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház, Kamaraszínpad

Tennessee Williams: *Macska a forró tetőn*

2000. Vígszínház, Pesti Színház

Molnár Ferenc: *Játék a kastélyban*

2000. Katona József Színház, Kamra

Nestroy: *A talizmán*

2000. Szentendrei Teátrum - Katona József Színház

Peter Handke: *Az óra, amikor semmit sem tudtunk egymásról*

2001. Katona József Színház

Esterházy Péter: *Egy nő (hét nő, kilenc férfi)*

2001. Szentendrei Teátrum, Művészet Malom

Schnitzler: *Távoli vidék*

2002. Katona József Színház

Dylan Thomas: *A mi erdőnk alján*

2002. Madách Kamara Színház

Dosztoevszkij: *Az idióta*

2003. Katona József Színház

Goldoni: *Leskelődők*

2003. Ödry Színpad

Bán Zoltán András: *Lesz vigasz*

2003. Katona József Színház, Sufni

Emma Ági Zsolt

2004. Sámán Színház - Merlin Színház

Migrénes csirke

2004. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

Brecht: *Puntila úr és szolgája, Matti*

2004. Szentendrei Teátrum - Katona József Színház

Gorkij: *Éjjeli menedékhely*

2005. Egri Gárdonyi Géza Színház

Belemenekülők

2005. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

Kukorelly: *Élnek még ezek?*

2005. Katona József Színház, Kamra

Feydeau: *A hülyéje*

2006. Egri Gárdonyi Géza Színház

Éjfél tájban mondta meg, hogy mi baja?

2006. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

Sugár Bébi Láv

2006. Ódry Színpad

Bernhard: *Pisztrángötös*

2006. Katona József Színház, Kamra

Shakespeare: *A tél meséje*

2006. Egri Gárdonyi Géza Színház

Závada Pál: *Bethlen*

2007. Színház- és Filmművészeti Egyetem

Mi ez a hang? (Dzsesztetés)

2007. A38 Hajó - Katona József Színház

Járó Zsuzsa

2007. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

Wesker: *A konyha*

2007. Egri Gárdonyi Géza Színház

A rendőrfőnök jó fiú!

2007. Katona József Színház, Kamra

Biljana Srbiljanovic: *Sáskák*

2008. Katona József Színház

Szan(d)tner Anna

2008. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

„...rombolni nem színházat építeni szívesen...”

2008. Katona József Színház, Kamra

Shaw: A hős és a csokoládékatona

2009. Katona József Színház – Dunaújvárosi Bartók Kamaraszínház

Kovács Patricia

2009. AlkalMáté Trupp - Zsámbéki Színházi Bázis

Csörgess meg!

2009. Egri Gárdonyi Géza Színház

Weöres Sándor: A kétfejű fenevad

2010. Katona József Színház

Film- és tv-játék szerepek

- Circus Maximus* - 1980. Rendező: Radványi Géza
- Boldogtalan kalap* - 1980. Rendező: Sós Mária
- Maskarák* - 1980. Rendező: Sándor Pál
- Szívzűr* - 1981. Rendező: Böszörményi Géza
- Ripacsok* - 1981. Rendező: Sándor Pál
- Elveszett illúziók* - 1982. Rendező: Gazdag Gyula
- Hülyeség nem akadály* - 1985. Rendező: Xantus János
- Idő van* - 1985. Rendező: Gothár Péter
- Mielőtt befejezi röptét a denevér....* - 1989. Rendező: Tímár Péter
- A halálraitélt* - 1989. Rendező: Zsombolyai János
- Az én XX. Századom* - 1989. Rendező: Enyedi Ildikó
- Nem érsz a halálodig* - 1990. Rendező: Dömölky János
- Szakíts helyettem* - 1991. Rendező: Hajdufy Miklós
- Hoppá* - 1992. Rendező: Maár Gyula
- Nem válok el* - 1992. Rendező: Hajdufy Miklós
- Édes Emma, drága Böbe* - 1992. Rendező: Szabó István
- A három nővér* - 1992. Rendező: Lukáts Andor
- Vigyázók* - 1993. Rendező: Sára Sándor
- Sose halunk meg* - 1993. Rendező: Koltai Róbert
- Priváthorvát és Wolframbarát* - 1993. Rendező: Gödrös Frigyes; D. Horváth Putyi
- Esti Kornél csodálatos utazása* - 1994. Rendező: Pacskovszky József
- A harmadik testőr* - 1995. Rendező: Mihályfi Imre
- Haggyállógva Vászka* - 1996. Rendező: Gothár Péter
- Szappanbuborék* - 1996. Rendező: Szántó Erika
- Hosszú alkony* - 1997. Rendező: Janisch Attila
- Házikoszt* - 1997. Rendező: Sipos András
- Halál a hálaadás napján* - 1998. Rendező: Dömölky János
- Presszó* - 1998. Rendező: Sas Tamás
- Három szerelem* - 1998. Rendező: Pacskovszky József
- Kalózok* - 1999. Rendező: Sas Tamás
- 6:3, avagy játszd újra tutti* - 1999. Rendező: Tímár Péter
- A napfény íze* - 1999. Rendező: Szabó István
- Roszfűk* - 2000. Rendező: Sas Tamás
- Egérút* - 2001. Rendező: Sára Júlia
- Csocsó* - 2001. Rendező: Koltai Róbert

Szerelemtől sújtva - 2002. Rendező: Sas Tamás

Tíz perc: Cselló - 2002. Rendező: Szabó István

Magyar Szépség - 2003. Rendező: Gothár Péter

Boldog születésnapot - 2003. Rendező: Fazekas Csaba

Taxidermia - 2006. Rendező: Pálffi György

„4x100” - 2006. Rendező: Dobray György

Overnight - 2007. Rendező: Török Ferenc

Született lúzer - 2007. Rendező: Szirmai Márton, Tóth Barnabás, Bartos Péter, Vécsei Márton, Fischer Gábor, Pálfi György, Erdélyi Dániel

Fenn a hegyen - 2007. Rendező: Seres Tamás

Majdnem szűz - 2008. Rendező: Bacsó Péter

Tv-játék rendezések

Az erősebb - 1989.

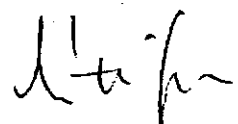
Mauzóleum - 2000:

Handwritten signature

NYILATKOZAT

Alulírott Máté Gábor (szül.: 1955. április 29.; anyja neve: Lokancz Rozália; állandó lakcím: 1053 Budapest Királyi Pál utca 9.) ezúton nyilatkozom, hogy a pályázati anyagot az eljárásban résztvevők megismerhetik.

Budapest, 2010. július 6.

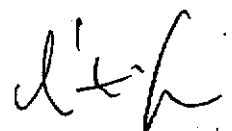

Máté Gábor

NYILATKOZAT

Alulírott Máté Gábor (szül.: 1955. április 29.; anyja neve: Lokancz Rozália; állandó lakcím: 1053 Budapest Királyi Pál utca 9.) ezúton nyilatkozom, hogy személyemmel kapcsolatban a Munka Törvénykönyve 191. § bekezdése értelmében nem áll fent összeférhetetlenség. A Színházi és Filmművészeti Egyetemen oktatói munkát végzek, illetve Műtol-I Bt. beltagja vagyok, a Bt. főtevékenysége előadóművészeti tevékenység, amely szomszédos jogi védelem alá esik.

Budapest, 2010. július 6.

Máté Gábor

NYILATKOZAT

Alulírott Máté Gábor (szül.: 1955. április 29.; anyja neve: Lokancz Rozália; állandó lakcím: 1053 Budapest Királyi Pál utca 9.) ezúton nyilatkozom, hogy eleget teszek a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségemnek.

Budapest, 2010. július 6.

Máté Gábor

Szám:

A. Tűl. 1124/a. r. sz. -- Nyomell. V. -- FNyV 16.

Szám: 13/1980.

Oklevél

Ezt az oklevelet **MÁTÉ GÁBOR**.....

..... számára állítottuk ki,
aki az 1955. év április hó 29. napján
Budapest..... városban (községben)

..... megyében Magyar..... országban
született, és az 1976/77 tanévtől az 1979/80 tanévig a
Színház- és Filmművészeti
Főiskola
Színészfőtantervén

tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.

Az Állami Vizsgáztató Bizottság 1980..... évi
június..... hó 16.-i határozata alapján
nevezettet okleveles

színművésznek
..... nyilvánítjuk.

Oklevelének minősítése

Kelt, Bpest....., 1980. év június..... hó 20. n.

P. H.

Abdela Ok

Áll. Vizsg. Biz. elnöke

Simó János

rektor (dékán, igazgató)